

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 675/2025-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného AKSK, s.r.o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. ZA-31S/2/2022-143 zo 16. augusta 2023 a rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Svk/36/2023 z 29. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 a na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a práva na účinnú nápravu podľa čl. 2.3 písm. a), čl. 2.4 a čl. 9.3 Aarhuského dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 7 ods. 5 a čl. 44 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Svk/36/2023 z 29. mája 2025 a rozsudkom správneho súdu č. k. ZA-31S/2/2022-143 zo 16. augusta 2023. Oba napadnuté rozsudky navrhuje sťažovateľ zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie správneho súdu. Sťažovateľ požaduje aj priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil potvrdenie svojho záujmu byť zúčastnenou osobou v správnych konaniach vo veci udelenia súhlasu s výrubom drevín podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) vedených mestom Vrútky pod sp. zn. 1531/2020, 1540/2020 a 1541/2020 s odkazom na jeho právo na priaznivé životné prostredie, ktoré môže byť výrubom drevín dotknuté podľa § 14 správneho poriadku.

3. Mesto Vrútky ako správny orgán prvého stupňa vydalo rozhodnutie z 8. septembra 2020 o tom, že sťažovateľ nie je účastníkom označených troch administratívnych konaní vo veci udelenia

súhlasu s výrubom drevín podľa zákona o ochrane prírody. V odôvodnení uviedlo, že zákon o ochrane prírody ako špeciálny predpis osobitne upravuje v § 82 ods. 3 zákona o ochrane prírody okruh účastníkov konania o udelenie súhlasu s výrubom drevín, preto sa neuplatňuje § 14 správneho poriadku, ktorý je predpisom všeobecným. Z uvedeného vyplýva, že do konania sa nemôže prihlásiť ľubovoľná fyzická osoba, ale len tzv. ochranárske združenie, teda združenie s právnou subjektivitou, ktorého predmetom činnosti je najmenej 1 rok ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1 zákona o ochrane prírody) a ktoré podalo predbežnú žiadosť o účasťníctvo, ak spôsobom podľa osobitného predpisu (podľa § 19 správneho poriadku) potvrdilo svoj záujem byť účastníkom v začatom správnom konaní.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie svojho účasťníctva, pretože zákon o ochrane prírody neobsahuje explicitné ustanovenie o vylúčení subsidiárnej aplikácie správneho poriadku, a preto požadoval jeho aplikáciu vo svojej veci. Zároveň namietal aj nedostatok dôvodov rozhodnutia mesta Vrútky.

5. O odvolaní rozhodol žalovaný Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie tak, že ho rozhodnutím z 8. novembra 2021 zamietol ako nedôvodné a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Uviedol, že prihlasovanie do konaní podľa § 82 ods. 3 zákona o ochrane prírody na základe jeho zverejnenia sa vzťahuje na taxatívne vymedzené subjekty – združenia s právnou subjektivitou pri splnení ostatných zákonných podmienok. Sťažovateľ túto podmienku nespĺňa, preto sa touto formou nemôže prihlásiť do administratívneho konania. Vo veci priznania účasťníctva v konaní zákon o ochrane prírody ako *lex specialis* kategoricky vymedzil okruh účastníkov správneho konania (§ 82 ods. 3), a tým vylúčil možnosť subsidiárnej aplikácie všeobecnej definície účastníkov správneho konania (§ 14 ods. 1 správneho poriadku). Zákonodarca súčasne určil, že v týchto osobitných konaniach už nie je potrebné, aby do nich mohli ako účastníci vstupovať aj samostatne fyzické osoby, keďže záujem na ochrane prírody je reprezentovaný ochranárskymi združeniami.

6. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ všeobecnú správnu žalobu, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 191 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) a nepreskúmateľnosť záverov správnych orgánov, pretože sa nevysporiadali s kľúčovým argumentom sťažovateľa, podľa ktorého sa vyčerpávajúce vymedzenie účastníka konania podľa § 82 ods. 3 zákona o ochrane prírody použije výhradne na tie správne konania, ktoré sú vymenované v § 82 ods. 2 druhej vete, a nie na všetky správne konania podľa zákona o ochrane prírody. Tiež sa nevysporiadali s účelom § 82 ods. 3, ktorým je rozšíriť okruh účastníkov konania vymenovaných v § 82 ods. 2 druhej vete zákona o ochrane prírody na ochranárske združenia. Ustanovenie § 82 ods. 3 nemá za cieľ zúžiť okruh účastníkov konania podľa iných ustanovení zákona o ochrane prírody ako tých, ktoré sú vymenované v § 82 ods. 2 druhej vete. Takýmto iným správnym konaním je aj výrubové konanie podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody. V odborne náročnejších konaniach vymenovaných v § 82 ods. 2 v spojení s § 82 ods. 3 už môže byť účastníkom konania ochranárske združenie, a preto zákonodarca súčasne určil, že v týchto konaniach – avšak len v týchto konaniach a v žiadnych iných – už nie je potrebné, aby do nich ešte mohli ako účastníci správneho konania vstupovať aj samostatne fyzické osoby. Zákon o ochrane prírody neobsahuje explicitné ustanovenie o vylúčení § 14 správneho poriadku. Konanie o výrub drevín podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody nepatrí medzi žiadnu z už opísaných výnimiek (podľa § 82 ods. 3 tretej a štvrtej vety v spojení s § 82 ods. 2 druhej vety – pozitívne vymedzenie účastníka konania) a ani výnimky podľa § 82 ods. 8 (negatívne vymedzenie účastníka konania)

a keďže ani žiadnym výkladom ustanovení zákona o ochrane prírody nemožno dospieť k záveru, že sa § 14 ods. 1 správneho poriadku neuplatní, aj pre výrubové konania podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody v plnom rozsahu platí definícia účastníka správneho konania podľa § 14 ods. 1 správneho poriadku. Všetky výnimky zo všeobecného pravidla je podľa akceptovaných interpretačných pravidiel právnych noriem potrebné vykladať zužujúco, a nie ich neprimerane rozširovať.

7. O správnej žalobe rozhodol správny súd napadnutým rozsudkom tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že správny súd výkladom § 82 ods. 3 zákona o ochrane prírody dospel k záveru, že zákon upravuje tri skupiny možných účastníkov konania. Do prvej skupiny patria žiadatelia v prípadoch uvedených v odseku 2, druhú skupinu predstavujú obce, pokiaľ sa koná o súhlas na zriadenie zoologickej záhrady v ich katastrálnom území, a napokon tretiu skupinu predstavujú združenia s právnou subjektivitou, ktorých predmetom činnosti najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny a ktoré podali predbežnú žiadosť o účastiťvo podľa odseku 6, zároveň spôsobom podľa osobitného predpisu potvrdili svoj záujem byť účastníkom v začatom správnom konaní, pričom potvrdenie musí byť doručené príslušnému orgánu ochrany prírody v lehote na to určenej týmto orgánom a zverejnenej spolu s informáciou o začatí tohto konania ako konania, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom.

7.1. Tieto združenia sú oprávnené vstúpiť za splnenia zákonom požadovaných náležitostí do všetkých administratívnych konaní, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom, teda aj do výrubového konania podľa § 47 ods. 3. Takáto právna úprava neodporuje Aarhuskému dohovoru, keď účelom dohovoru je zabezpečiť účinnú ochranu životného prostredia. Takouto formou sa členovia verejnosti (čo predpokladá a vyžaduje čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru) môžu účinne zapájať do ochrany práva na priaznivé životné prostredie, ktoré je zakotvené v čl. 44 ústavy. Právna úprava účastiťva v zákone o ochrane prírody je realizovaním odkazovacej právnej normy čl. 44 ods. 6 ústavy, ako aj čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorých podrobnosti o právach a povinnostiach podľa čl. 44 ods. 1 ústavy ustanoví zákon a domáhať sa práv uvedených v tomto článku možno len v medziach zákonov. K žiadanej aplikácii § 14 ods. 1 správneho poriadku správny súd uviedol, že podľa § 81 ods. 1 zákona o ochrane prírody sa na konanie podľa tohto zákona vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Je pravdou, že explicitne nie je vylúčený správny poriadok na konanie podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody (nie je uvedené v odseku 2 § 81), čo však neznamená, že aplikácia správneho poriadku nie je vylúčená aj napriek tomu, pretože v danom prípade, čo sa týka účastiťva v konaniach podľa osobitného zákona, predchádza správnomu poriadku odlišná právna úprava v § 82 ods. 3 osobitného predpisu ako *lex specialis* a použitie § 14 ods. 1 správneho poriadku vylučuje.

7.2. Sťažovateľ podal kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie svojho účastiťva v konaní, ako aj obsahu čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, § 82 zákona o ochrane prírody a § 14 ods. 1 správneho poriadku. Ďalej namietal interpretáciu § 82 zákona o ochrane prírody v rozpore s čl. 44 ústavy a porušenie svojho práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ poukázal na nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 197/2010, I. ÚS 223/2009 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžp/21/2012.

7.3. Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa s odôvodnením, že sťažovateľ tvrdil všeobecne ústavnú nekonformnosť výkladu obsiahnutého

v napadnutom rozsudku správneho súdu, ale nešpecifikoval, v čom konkrétne má spočívať tvrdená nesprávnosť výkladu, aké skutkové okolnosti alebo právne argumenty zo žaloby mali byť posúdené v rozpore s citovanými ustanoveniami ani ktorých pasáží napadnutého rozsudku sa jeho námietka týka, a preto konštatoval, že námietky v bodoch i, iv, v, x a xi kasačnej sťažnosti pre neurčitost' nezakladajú povinnosť kasačného súdu ich preskúmať.

7.4. K námietkam v bodoch ii, iii a vi uviedol, že správny súd logicky vysvetlil, že subsidiárne ustanovenia správneho poriadku o účastníkoch sa na osobitné konanie podľa citovaného § 82 neuplatňujú (body 44, 49, 50, 56 napadnutého rozsudku). Rovnako je neopodstatnená námietka o opomenutí definície verejnosti a zainteresovanej verejnosti podľa čl. 2 ods. 4 a 5 Aarhuského dohovoru, keďže správny súd na ne výslovne odkázal v bodoch 43 a 44 napadnutého rozsudku a vysvetlil ich aplikáciu v súdnej praxi.

7.5. Napokon bod o neaplikovaní čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd vyhodnotil ako právne irelevantný, keďže tieto ustanovenia upravujú iba materiálne limity obmedzenia základných práv, ktoré v rámci konania o ochrane prírody a krajiny neboli dotknuté, a sťažovateľ navyše nijako nepreukázal, že by sa do jeho základných práv zasiahlo spôsobom, ktorý by aplikáciu citovaných článkov vyvolával.

7.6. K námietkam v bodoch vii a viii kasačný súd poukázal na to, že definícia životného prostredia v § 2 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o životnom prostredí“) predstavuje len všeobecný deskriptívny rámec a jej aplikácia by v príslušnom konaní nemala žiadny dopad, keďže rozsah subjektov oprávnených na ochranu prírody a krajiny vyčerpávajúcím spôsobom upravuje *lex specialis* – zákon o ochrane prírody; obdobne aj § 15 zákona o životnom prostredí deklaruje možnosť domáhania sa svojich práv na príslušnom orgáne, čo nemôže rozširovať okruh účastníkov nad rámec osobitnej úpravy. Otázkou subsidiárnej aplikácie § 14 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa správny súd detailne zaoberal a kasačný súd sa s názorom správneho súdu stotožnil. Ústavné ani medzinárodné pramene neustanovujú, že každý jednotlivec musí byť za každých okolností účastníkom každého environmentálneho konania; naopak, pripúšťajú, aby zákon určil primeraný mechanizmus uplatnenia tohto práva. Ani § 15 či § 2 zákona o životnom prostredí neposkytujú automatické účastnícke postavenie, lebo ide o ustanovenia rámcové, ktoré sa materializujú len prostredníctvom osobitných procesných predpisov. Interpretácia správneho súdu tak nie je v rozpore s účelom Aarhuského dohovoru. Rozhodnutia, na ktoré sťažovateľ poukazoval, najvyšší správny súd posúdil ako neaplikovateľné v tejto veci, pretože boli prijaté v právnom prostredí Občianskeho súdneho poriadku, keď žaloba zainteresovanej verejnosti nebola upravená, a zároveň sa netýkali otázky účastníctva podľa § 82 zákona o ochrane prírody. Článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ktorého aplikácie sa domáhal sťažovateľ, neustanovuje ako minimálny štandard práve prístup do administratívneho konania, ale prístup k súdu, čo pred prijatím Správneho súdneho poriadku vyvolávalo potrebu širšieho výkladu ustanovení o účastníctve v administratívnom konaní.

II.

Sťažostná argumentácia

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ako aj práva na zdravé životné prostredie napadnutým rozsudkom z dôvodu, že najvyšší správny súd nevykonal ústavne súladný výklad aplikovaných právnych noriem s ohľadom na materiálnu spravodlivosť. Najvyšší správny súd podľa názoru sťažovateľa ignoroval

charakter a podstatu práva na priaznivé životné prostredie ako individuálneho (a nie kolektívneho) ľudského práva priznaného každému človeku tým, že svojim výkladom vylúčil účasť všetkých fyzických osôb vrátane sťažovateľa ako celej jednej kategórie verejnosti v postavení účastníka výrubového konania.

9. V čase príslušných výrubových konaní platné a účinné znenie § 47 ods. 3 v spojení s § 82 zákona o ochrane prírody a v spojení s § 15a ods. 1 správneho poriadku nepriznávalo sťažovateľovi ani postavenie zúčastnenej osoby. Podľa takéhoto výkladu najvyššieho správneho súdu sťažovateľ nemôže napadnúť rozhodnutia vydané v týchto výrubových konaniach ani v správnom súdnom konaní, keďže podľa § 42 ods. 1 písm. a) SSP je zainteresovaná verejnosť oprávnená podať všeobecnú správnu žalobu len vtedy, ak má podľa osobitného predpisu právo na účasť v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia. Porušovateľ tak podal výklad, ktorý je v priamom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), konkrétne odsekov 68 a 69 rozsudku Súdneho dvora sp. zn. C-664/15 z 20. decembra 2017. Podľa tohto rozsudku Súdneho dvora sa musí priznať postavenie účastníka správneho konania, ak je podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva získanie tohto postavenia podmienkou, ktorá musí byť splnená na to, aby bolo možné podať prostriedok nápravy na spochybnenie rozhodnutia, ktoré bolo prijaté v rámci tohto konania. Pokiaľ totiž vnútroštátne právo stanovuje takú súvislosť medzi postavením účastníka správneho konania a právom na súdnu nápravu, nemožno uvedené postavenie účastníka konania odoprieť bez toho, aby bolo právo na podanie prostriedku nápravy zbavené akéhokoľvek užitočného účinku či dokonca jeho samotnej podstaty, čo by bolo v rozpore s čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. Zároveň najvyšší správny súd svojím výkladom uložil fyzickým osobám ako originálnym nositeľom práva na priaznivé životné prostredie združovať sa do združení s právnou subjektivitou a výhradne ich prostredníctvom sa zúčastňovať výrubových konaní, a to napriek tomu, že čl. 2 ods. 4 aj ods. 5 Aarhuského dohovoru jednoznačne rozlišuje medzi fyzickými osobami a právnickými osobami vrátane ich združení, organizácií alebo skupín a práva uvedené aj v čl. 9.3 Aarhuského dohovoru priznáva všetkým kategóriám týchto osôb.

10. Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho hmotného aj procesného práva na priaznivé životné prostredie, ktoré je priznané každému človeku, pretože najvyšší správny súd pri uplatnení štandardných metód výkladu nedbal na podstatu a zmysel práva na priaznivé životné prostredie a neuprednostnil taký výklad dotknutých právnych noriem, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu jeho ústavou garantovaných práv. Správne súdy nijako relevantne nevysvetlili, prečo považujú svoj výklad § 82 ods. 2, 3, 6 a 7 zákona o ochrane prírody a súčasné vylúčenie aplikácie § 14 ods. 1 správneho poriadku tretej definície účastníka správneho konania za súladné s cieľom uvedeným v čl. 9.3 Aarhuského dohovoru. Napriek tomu, že čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru nie je priamo aplikovateľný a vyžaduje na svoju implementáciu vnútroštátne právne predpisy, nezabúva to slovenské štátne orgány povinnosti priznať tomuto ustanoveniu Aarhuského dohovoru aplikačnú prednosť a v súlade s ním interpretovať a aplikovať aktuálne platné a účinné slovenské právne predpisy, predovšetkým § 14 ods. 1 správneho poriadku. V tejto súvislosti poukázal sťažovateľ na nálezy ústavného súdu č. k. I. ÚS 223/09-131 z 27. mája 2010 a č. k. II. ÚS 197/2010-52 z 13. januára 2011 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžp/21/2012, z ktorých vyvodzuje aplikovateľnosť § 14 ods. 2 správneho poriadku, pretože zákon o ochrane prírody na účely výrubového konania podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody neobsahuje explicitné vylúčenie jeho aplikácie, ako to je napr. v stavebnom konaní. Sťažovateľ

požadoval výklad účastníctva podľa správneho poriadku v rámci cieľa Aarhuského dohovoru, čím sa najvyšší správny súd vôbec nezaoberal. Sťažovateľ poukázal na znenie § 24 ods. 2 zákona o EIA, ktorý podporuje jeho výklad, keď stanovuje účastníctvo aj s odkazom na postavenie účastníka podľa správneho poriadku. Podľa názoru sťažovateľa § 82 zákona o ochrane prírody mal za cieľ rozšíriť okruh účastníkov aj o ekologické organizácie, ktorým by inak nemusela byť takáto účasť priznaná, keďže nositeľmi práva na priaznivé životné prostredie sú fyzické osoby a mohlo by tak byť otázne, či toto právo svedčí aj iným ako fyzickým osobám.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.A. K napadnutému rozsudku správneho súdu:

11. Sťažovateľ bol oprávnený proti napadnutému rozsudku správneho súdu podať kasačnú sťažnosť, čo aj využil. Kasačná sťažnosť tak predstavovala účinný prostriedok ochrany označených práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu, na základe ktorého najvyšší správny súd poskytoval ochranu právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta aj v sťažnosti doručenej ústavnému súdu z totožných dôvodov. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených práv napadnutým rozsudkom správneho súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.B. K napadnutému rozsudku najvyššieho správneho súdu:

12. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ústavný súd vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody ústavne relevantnej intenzity.

13. V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd zamerl na posúdenie odôvodnenia napadnutého rozsudku a skúmal, či jeho obsah poskytuje dostatok dôvodov na prijatie záveru o sťažovateľom namietanom arbitrárnom posúdení jeho kasačnej sťažnosti, ktoré by vykazovalo črty svojvôle, alebo či sa vyskytla tvrdená vada aplikácie právnych predpisov ústavne relevantnej intenzity.

14. Správny poriadok (vrátane § 14) sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§ 1 ods. 1 správneho poriadku). Subsidiarita aplikácie správneho poriadku je teda zakotvená priamo v jeho § 1 a z legislatívno-technického hľadiska nie je potrebné v osobitných predpisoch explicitne a duplicitne uvádzať, že sa na určitý inštitút vzťahuje alebo je jeho aplikácia vylúčená. Postačí, ak osobitná úprava upraví nejakú konkrétnu otázku odlišne od správneho poriadku. V zmysle zásady *lex specialis derogat lex*

generalis potom má prednosť osobitná úprava. Takýmto osobitným zákonom je aj zákon o ochrane prírody, ktorý v § 82 ods. 3 priznáva postavenie účastníka konania len žiadateľovi o udelenie súhlasu, ak zákon neurčuje inak (napr. obec pri povoľovaní ZOO, pozn.), a postavenie zúčastnenej osoby priznáva ochranárenskému zduženiu za splnenia ostatných podmienok. Všeobecné sudy ustálili, že ide o osobitnú úpravu účastníctva v konaní, ktorá je dostatočne určitá a komplexná, a teda vylučuje aplikáciu všeobecnej úpravy. Pri uvedených úvahách zohľadnili aj ekonómiu administratívneho konania a potrebu efektívnosti a hospodárnosti konania.

15. Sťažovateľ považuje svoju účasť v administratívnom konaní za realizáciu svojho individuálneho subjektívneho práva na priaznivé životné prostredie, pretože výrubom drevín môže byť dotknutý na tomto svojom práve. K tomu je však potrebné dodať, že podľa čl. 44 ods. 6 ústavy podrobnosti o práve na priaznivé životné prostredie ustanoví zákon a podľa čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práva uvedeného v čl. 44 ods. 1 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Takýmto vykonávacím zákonom je aj zákon o ochrane prírody. Ak zákonodarca z racionálnych dôvodov zvolil spôsob účasti verejnosti dotknutej rozhodovaním vo veciach životného prostredia vo forme environmentálnych združení, ide o určenie podmienok prístupu k administratívne konaniu, ktoré sleduje realizáciu práv na priaznivé životné prostredie z dôvodu väčšieho počtu subjektov kolektívnym spôsobom. Účastníctvo v konaní vo veciach životného prostredia totiž nezabezpečuje inú právnu ochranu individuálnemu subjektívne právu jednotlivca, ale ochranu verejného záujmu na ochrane životného prostredia. Tomu zodpovedá aj konštrukcia následnej súdnej ochrany, keď § 178 ods. 3 SSP určuje žalobnú legitimáciu zainteresovanej verejnosti takto: Zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia. Výklad zvolený a poskytnutý správnymi súdmi preto ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný.

16. Podľa čl. 2 ods. 5 Aarhuského dohovoru na účely tohto dohovoru „zainteresovaná verejnosť“ znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia, alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.

17. Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

18. Článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru podľa rozhodnutia Súdného dvora C-240/09 nemá priamy účinok v práve Európskej únie. Výklad vnútroštátneho procesného práva upravujúceho podmienky prístupu verejnosti k súdnej ochrane vo veciach životného prostredia však má zohľadňovať ciele čl. 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj cieľ účinnej súdnej ochrany.

19. Sťažovateľ požaduje aplikáciu § 14 správneho poriadku na jeho prípad, pričom požaduje zohľadniť znenie čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Najvyšším správnym súdom poskytnutý výklad nemožno považovať za kolidujúci s cieľom Aarhuského dohovoru, ktorý sám definuje zainteresovanú verejnosť aj prostredníctvom mimovládnych organizácií. Členovia verejnosti majú zabezpečený prístup k administratívne konaniu a súdne konaniu vo veciach výrubu drevín

formou zúčastnenej osoby, ktorou môže byť environmentálne združenie. Ústavný súd preto nezistil ani pnutie s potrebou eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva.

20. Ústavný súd preto po preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu konštatuje, že sa vo svojom rozhodnutí argumentačne vysporiadal s námietkami uplatnenými sťažovateľom v kasačnej sťažnosti a uviedol úvahy, z ktorých vychádzal pri posudzovaní účastníctva sťažovateľa v administratívnych konaniach, preto ústavný súd konštatuje, že z tohto hľadiska jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Zároveň tvrdené nesprávne právne posúdenie veci nezistil.

21. Neexistuje teda ústavne relevantná súvislosť medzi označenými základnými právami sťažovateľa a napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu, na základe ktorej by ústavný súd v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k vysloveniu ich porušenia, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v petite sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu